

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІСТО ХАРКІВ: НА ПОГРАНИЧЧІ ІДЕЙ, ІДЕОЛОГІЙ, КУЛЬТУР ТА СОЦІАЛЬНИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ, XVIII-XXI СТ.

Спеціальність	В5 Музичне мистецтво 025 Музичне мистецтво В6 Перформативні мистецтва 026 Сценічне мистецтво		
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки 02 Культура і мистецтво		
Ступінь вищої освіти	Бакалавр / магістр / доктор мистецтва		
Освітньо-професійна програма / Освітньо-наукова програма / Освітньо-творча програма	Оркестрова майстерність Сольне інструментальне та вокальне виконавство Хорове та оперно-симфонічне диригування Музикознавство та композиція Сценічне мистецтво (акторське мистецтво драматичного театру і кіно; акторське мистецтво театру ляльок) Сценічне мистецтво (акторське мистецтво драматичного театру і кіно; акторське мистецтво театру ляльок; акторське мистецтво музично-драматичного театру) Сценічне мистецтво (режисура драматичного театру, режисура театру ляльок) Театрознавство Музичне мистецтво Доктор мистецтва		
Курс	2 / 3 / 4 (Б); 1 / 2 (М); 1 / 2 (ДМ)		
Семестр	Весняний		
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	120 годин / 4 кредити ЄКТС		
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Вибіркова		
Мова викладання	Українська		
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Харченко Артем Вікторович	
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат історичних наук, доцент	
	Посада	Доцент кафедри мистецької освіти та гуманітарних дисциплін	
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/social-sciences/kharchenko.pdf artem.kharchenko@num.kh.ua	

Анотація	Історія міста – один із найдавніших та найпопулярніших фокусів для дослідника. Концепт міста осмислюється науковцями від часів Арістотеля до Мішеля де Серто та Девіда Харві. Харків – маленька фортеця на українських землях в ранньомодерний період – зробив стрімку кар’єру в Російській імперії та в радянський період. Навчальний курс пропонує погляд на місто у фокусі нової імперської історії, класичних моделей модернізації та націотворення. Курс представить образ міста очима його мешканців та гостей, відтворить соціальну, багатонаціональну та поліконфесійну мозаїку Харкова. Історія міста буде вписана в ширші контексти історії регіону. Цей курс поєднує і є частиною ширших студій – історії міста, регіональної історії, соціальної історії: в центрі уваги знаходяться соціальні, економічні та культурні процеси, які позначали життя міста в різні історичні періоди. Здобувачі матимуть можливість ознайомитися із тим, як творилися основні міфи міста, яким було наповнення цих міфів, які групи просуvalи і підтримували ці образи. Посилання на відеопрезентацію: https://www.youtube.com/watch?v=2bSqLn0j5J8
Мета дисципліни	Набуття здобувачами теоретичних напрацювань у полі дослідження урбаністичних студій, на стику історії міста, соціальної історії, інтелектуальної історії. Здобувачі матимуть можливість ознайомитись із сучасними підходами, інтерпретаціями щодо історії регіону/міста та його мешканців.
По закінченні вивчення вибіркової дисципліни студент буде	<i>знати:</i> - як самостійно досліджувати наукову проблему; - як писати роботу відповідно до вимог; - як здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел; - як використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв’язків; - як використовувати науково-популярну літературу та медіа-матеріали для просвітництва та популяризації науки. <i>уміти:</i> - дискутувати і аргументувати власну позицію; - володіти методами опрацювання літератури; - формувати наукову тему та розуміти подальші перспективи розвитку даної проблематики; - застосовувати теоретичні знання та навички в практичній діяльності; - володіти науковою термінологією, понятійно-категоріальним апаратом
Зміст навчальної дисципліни	<i>Тема 1.</i> Харків як місто на фронтірі, місто торгівлі, індустріальне місто – образи міста та історичні контексти. <i>Тема 2.</i> Харків «мультикультурний»: претенденти у «праві на місто». <i>Тема 3.</i> Харків у процесах націотворення: «колиска відродження»/«русский город»/«центр сіонізму». <i>Тема 4.</i> Місто у добу модернізацій: соціальна, економічна та культурна трансформації. <i>Тема 5.</i> Харків культурний: про університет, Держпром та будинок «Слово».
Види занять	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, написання есе); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); самостійна робота (розв'язання завдань).
Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль: індивідуальне завдання (написання есе); контрольна робота; контрольна співбесіда; семінарське заняття. Семестровий контроль (max 100 балів): залік. Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою за результатами поточного контролю. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. Види контролю та критерії оцінювання розміщено за посиланням: https://docs.google.com/document/d/1TKypT7K719Jv4eIqXuh8XR_MjMBGYn5qk_L2DA5SEwAo/edit?usp=sharing
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, Viber, Telegram, електронні поштові скриньки; використовуються застосунки Googleдиск, GoogleMeet, Zoom тощо. Від здобувачів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом та обов'язкове виконання різних видів завдань. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Жадан, С. (2004). <i>Депеш Мод</i>. Фоліо. Калман, З. (1918). <i>Еденія: У місті майбутнього</i>. (Пер. Батанова Т., Риндюк Н.). <i>Judaica Ukrainica</i>. 3, 2014, 231-255. Кузіна, К., Архітектурний рай чи тюрма для містян? Проекти соціалістичних міст радянської України (1929-1933). Сайт <i>Україна Модерна</i>, від 31 жовтня 2020. Режим доступу https://uamoderna.com/md/arxitektura-utopiya-chi-tyurma-dlya-mistyany-proekti-soczialistichnix-mist-radyanskoj-ukraini-(1929-1933-rr) Куліков, В., Склокіна, І. (2018). <i>Праця, виснаження та успіх: промислові мономіста Донбасу</i>. ФОП Шумилович. Маслійчук, В. Харків як патріархальне село: кілька роздумів про образ міста. Сайт <i>Historians</i>, від 9 лютого 2012.

	Режим доступу https://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/127-volodymyr-masliychuk-kharkiv-iak-patriarkhalne-selo-kilka-rozdumiv-pro-obraz-mista Мацевко, І. (Ред.). (2021). Умань (Не)знані історії міста. Глобус. Шевельов, Ю. <i>Четвертий Харків</i>. Режим доступу https://maidan.org.ua/da/2011/09/yurij-shevelov-chetvertyj-harkiv/ Harvey, D. (2003). <i>Paris, Capital of Modernity</i>. Routledge. Lefebvre, H. (2003). <i>The Urban Revolution</i>. Minneapolis: University of Minnesota Press.
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Місто Харків: на пограниччі ідей, ідеологій, культур та соціальних експериментів, XVIII-XXI ст.», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, протокол №8 від 25 березня 2026 року.